

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΤΣΑΚΑΝΙΑ ΜΑΡΙΑ

ΘΕΜΑ Α

Στις παρακάτω προτάσεις **A1** έως και **A4** να γράψετε τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A1. Ποιο είναι το πιθανό άθροισμα των ms των ηλεκτρονίων του ιόντος ${}_{26}\text{Fe}^{3+}$;

- α)** +3/2   **β)** -3/2   **γ)** 2   **δ)** +5/2

A2. Τα σημεία βρασμού των ενώσεων, CH_4 ($M_r = 16$), CH_3CH_3 ($M_r = 30$), $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_3$ ($M_r = 44$), $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_3$ ($M_r = 58$) και $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$ ($M_r = 46$) είναι (με τυχαία σειρά): 0°C , -162°C , -42°C , -89°C , 78°C .

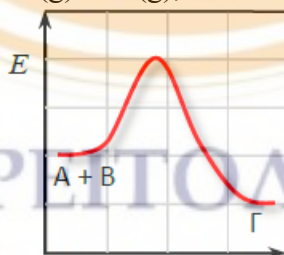
Ποιο είναι το σημείο βρασμού του $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_3$;

- α)** 0°C **β)** -162°C **γ)** -42°C **δ)** -89°C

A3. Σε μία αντίδραση προσδιορίστηκε η σταθερά ταχύτητάς της ίση με $k=210^{-2} \text{ mol}^{-2} \text{ L}^2 \text{ s}^{-1}$. Η τάξη της αντίδρασης αυτής είναι:

- α)** 1ης   **β)** 2ης   **γ)** 3ης   **δ)** 4ης

A4. Για την ισορροπία, $\text{A(s)} + \text{B(g)} \rightleftharpoons \text{Γ(g)}$, δίνεται το παρακάτω ενεργειακό διάγραμμα.

Δάφνη Γρηγορίου

Με την αύξηση της θερμοκρασίας του συστήματος:

- α)** αυξάνεται ο χρόνος για την αποκατάσταση της ισορροπίας.
β) η E_a της αντίδρασης προς τα δεξιά μειώνεται σημαντικά.
γ) η ισορροπία μετατοπίζεται προς τα δεξιά και η τιμή της σταθεράς K_c αυξάνεται.
δ) η ισορροπία μετατοπίζεται προς τα αριστερά και η σταθερά K_c μειώνεται.

A5. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ). Δεν απαιτείται αιτιολόγηση.

α) Οι εξοξυδωτικές είναι εξώθερμες αντιδράσεις.

β) Το pH ενός ουδέτερου διαλύματος στους 15°C έχει τιμή μικρότερη του 7.

γ) Υδατικό διάλυμα γλυκόζης (C₆H₁₂O₆) 4% w/v παρουσιάζει μεγαλύτερη ωσμωτική πίεση σε σχέση με διάλυμα ζάχαρης (C₁₂H₂₂O₁₁) 4% w/v, στην ίδια θερμοκρασία.

δ) Στην αντίδραση: $3 \text{Br}_2 + 6 \text{KOH} \rightarrow 5 \text{KBr} + \text{KBrO}_3 + 3 \text{H}_2\text{O}$ παρουσιάζεται το φαινόμενο της αυτοξειδοαναγωγής

ε) Στα υδατικά διαλύματα το ανιόν $\text{CH}_3\text{-C}\equiv\text{C}^-$ λειτουργεί ως ισχυρή βάση κατά Brønsted-Lowry.

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Β

B1. Το στοιχείο Ω ανήκει στην **3^η περίοδο** του Περιοδικού Πίνακα και το άτομό του διαθέτει ένα μονήρες ηλεκτρόνιο στη θεμελιώδη κατάσταση.

α) Να προσδιορίσετε τους δυνατούς ατομικούς αριθμούς του στοιχείου Ω. (Μονάδες 3)

β) Να βρείτε τον ατομικό αριθμό του στοιχείου Ω αν γνωρίζετε ότι έχει τη μεγαλύτερη ατομική ακτίνα από όλα τα στοιχεία που ανήκουν στην ίδια περίοδο με αυτό. (Μονάδα 1)

γ) i. Να συγκρίνετε το μέγεθος των εξής σωματιδίων: Ω και ${}_{14}\text{Si}^{3+}$. (Μονάδα 1)

ii. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (Μονάδα 1)

δ) i. Να συγκρίνετε την ενέργεια πρώτου και δευτέρου ιοντισμού (E_{11}) των χημικών στοιχείων Ω και ${}_{12}\text{Mg}$. (Μονάδα 1)

ii. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (Μονάδες 2)

Μονάδες 9

B2. Διαθέτουμε τα παρακάτω υδατικά διαλύματα, τα οποία έχουν τον ίδιο όγκο V L, βρίσκονται σε θερμοκρασία 25°C και έχουν το ίδιο pH = κ.

Y1 : NH₃ , C₁ M

Y2 : NaOH , C₂ M

Y3: CH₃NH₂ , C₃ M

A. Να συγκρίνετε την ισχύ των βάσεων : NH₃ , CH₃NH₂

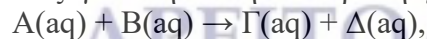
► Δίνεται σειρά ισχύος + I επαγωγικού φαινομένου : H - < CH₃ - < CH₃CH₂ - ....

Ισχύουν οι γνωστές προσεγγίσεις

B. Να συγκρίνετε τις συγκεντρώσεις C₁ , C₂ , C₃.

Μονάδες 5

B3. Σε διάλυμα διεξάγεται η απλή αντίδραση με την εξίσωση που ακολουθεί.

Οι αρχικές συγκεντρώσεις των δύο αντιδρώντων είναι ίσες (C₀) ενώ η αρχική ταχύτητα της αντίδρασης είναι U₀.

Σε κάποια χρονική στιγμή (t) από την έναρξη της αντίδρασης η [A(aq)] στο διάλυμα είναι (C₀/2) και η ταχύτητα της αντίδρασης είναι U.

α) Ποια είναι η σχέση μεταξύ των ταχυτήτων U₀ και U;

i. U = U₀/4   **ii.** U = U₀/2   **iii.** U = U₀   **iv.** U₀ = U/4

β) Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

Μονάδες 5

B4. Να γίνει διάκριση των παρακάτω ζευγών ενώσεων:

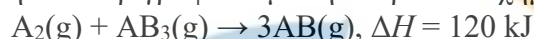
- α)** $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{CH}_2$ και $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_3$.
β) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$ και $\text{CH}_3-\text{O}-\text{CH}_3$.
γ) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$ και CH_3COCH_3 (προπανόνη).
δ) HCOOH και CH_3COOH .

Να αναφέρετε τα αντιδραστήρια που χρησιμοποιήθηκαν και τα παρατηρούμενα οπτικά αποτελέσματα.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Σε δοχείο όγκου $V = 10 \text{ L}$ εισάγονται $y \text{ mol A}_2(\text{g})$ και $1,8 \text{ mol AB}_3(\text{g})$ και από $t = 0$ διεξάγεται η αντίδραση που περιγράφεται με την παρακάτω χημική εξίσωση.

Η αντίδραση ολοκληρώνεται τη χρονική στιγμή $t = 60 \text{ s}$ στην οποία προσδιορίστηκαν $3,6 \text{ mol AB}$.

α) Να υπολογιστούν:

- i.** Ο μέσος ρυθμός παραγωγής του $\text{AB}(\text{g})$ καθώς και η μέση ταχύτητα της αντίδρασης για $\Delta t = 60 \text{ s}$.
ii. Η αρχική ποσότητα του αερίου $\text{A}_2(\text{g})$ ($y \text{ mol}$).
iii. Το ποσό θερμότητας που απορροφήθηκε από την έναρξη της αντίδρασης μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Μονάδες 6

β) Για την εύρεση του νόμου ταχύτητας της αντίδρασης εκτελέστηκαν μία σειρά τριών πειραμάτων στην ίδια θερμοκρασία (T). Τα αποτελέσματα εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πείραμα	$[\text{A}_2]_0 / \text{M}$	$[\text{AB}_3]_0 / \text{M}$	$v_0 / \text{M}\cdot\text{s}^{-1}$
1	0,01	0,02	$5 \cdot 10^{-6}$
2	0,01	0,06	$1,5 \cdot 10^{-5}$
3	0,03	0,03	$2,25 \cdot 10^{-5}$

Να προσδιορίσετε το νόμο της ταχύτητας, την τάξη της αντίδρασης καθώς και την τιμή και τη μονάδα της σταθεράς k στη θερμοκρασία των πειραμάτων (T).

Μονάδες 3

Γ2. $0,11 \text{ mol}$ προπενίου ($\text{CH}_3\text{CH}=\text{CH}_2$) υφίστανται πλήρη προσθήκη H_2O σε κατάλληλες συνθήκες και προκύπτουν δύο προϊόντα, το Α (σε μεγαλύτερη αναλογία) και το Β.

- α) i.** Ποιοι οι συντακτικοί τύποι των Α και Β; Να εξηγήσετε την απάντησή σας.
ii. Το προπένιο πολυμερίζεται υπό κατάλληλες συνθήκες προς πολυπροπυλένιο (PP).

Να γραφεί η χημική εξίσωση του πολυμερισμού.

β) Όλη η ποσότητα του μίγματος των δύο ενώσεων Α και Β που παράχθηκε από την προσθήκη H_2O σε $0,11 \text{ mol}$ προπενίου αποχρωματίζει το πολύ 240 mL διαλύματος KMnO_4 $0,2 \text{ M}$ οξιτισμένου με H_2SO_4 .

- i.** Να γράψετε τις εξισώσεις οξείδωσης των Α και Β από το $\text{KMnO}_4/\text{H}_2\text{SO}_4$.
ii. Να υπολογίσετε το ποσοστό μετατροπής του προπενίου στα προϊόντα Α και Β.

Μονάδες 8

Γ3. Το γαλακτικό οξύ που περιέχεται στο γάλα έχει χημικό τύπο : $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{COOH}$ και σχετική μοριακή μάζα $M_r=90$. Για να είναι κατάλληλο το γάλα πρέπει η συγκέντρωση του γαλακτικού οξέος να είναι μικρότερη από $2,4 \cdot 10^{-2}$ M.

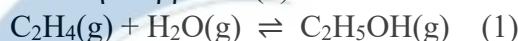
Δείγμα 20 ml από ένα γάλα ογκομετρείται με πρότυπο διάλυμα NaOH 0,05 M.

- Όταν έχουν προστεθεί 6 ml πρότυπου διαλύματος προκύπτει διάλυμα με $\text{pH}=4$.
  - Όταν έχουν προστεθεί 12 ml πρότυπου διαλύματος φθάνουμε στο ισοδύναμο σημείο.
- α)** Να υπολογίσετε την περιεκτικότητα του γάλατος σε γαλακτικό οξύ σε g/L και να εξηγήσετε αν το γάλα είναι κατάλληλο ή όχι.
- β)** Να υπολογίσετε τη σταθερά K_a του γαλακτικού οξέος
- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται στους 25°C . Ισχύουν οι γνωστές προσεγγίσεις

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε δοχείο όγκου $V = 0,6$ L και σε θερμοκρασία T_1 εισάγονται 1,2 mol $\text{C}_2\text{H}_4(\text{g})$ και 1,8 mol $\text{H}_2\text{O}(\text{g})$ και αποκαθίσταται η ισορροπία (1):

Όλη η ποσότητα της $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ που σχηματίστηκε στην κατάσταση της ισορροπίας αντιδρά πλήρως με μεταλλικό Na και σχηματίζονται 6,72 L $\text{H}_2(\text{g})$ σε STP.

- α)** Να υπολογίσετε την απόδοση της αντίδρασης (1) καθώς και τη σταθερά K_c της ισορροπίας (1).
- β)** Διεξάγουμε νέο πείραμα σε δοχείο ίσου όγκου και με τις ίδιες αρχικές ποσότητες, αλλά σε μικρότερη θερμοκρασία $T_2 < T_1$ και στη νέα ισορροπία προσδιορίστηκαν 0,8 mol $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}(\text{g})$. Να υπολογίσετε την τιμή της K_c στη νέα θερμοκρασία και να εξετάσετε αν η παραγωγή της $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}(\text{g})$ σύμφωνα με την εξίσωση (1) είναι εξώθερμη ή ενδόθερμη.

Μονάδες 6

Δ2. Δίνονται τα υδατικά διαλύματα:

Διάλυμα Y2: HA (ασθενές οξύ) με $\text{pH} = 4$.

Διάλυμα Y3: NH_3 0,1 M (ασθενές οξύ) με $\text{pH} = 11$.

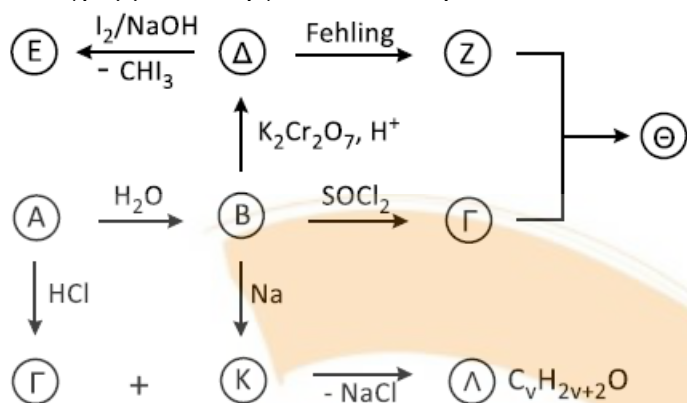
Διάλυμα Y4: NaOH 0,1 M

Ποσότητα 20 mL του διαλύματος Y2 ογκομετρείται με το πρότυπο διάλυμα Y4. Για την πλήρη εξουδετέρωση των 20 mL του Y2 απαιτήθηκαν 20 mL από το Y4.

- α)** Να υπολογίσετε τη συγκέντρωση του HA στο διάλυμα Y2.
- β)** Πρωτολυτικός δείκτης $\text{H}\Delta$, ο οποίος έχει $\text{p}K_a = 5$, προστίθεται στο διάλυμα Y2. Να υπολογίσετε το λόγο $[\text{H}\Delta] / [\Delta^-]$. Να υπολογίσετε τις τιμές της K_a του HA και της K_b της NH_3 .
- γ)** Με ποια αναλογία όγκων πρέπει να αναμειχθούν τα διαλύματα Y2 και Y4, ώστε να προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα Y5 με $\text{pH} = 7$;
- δ)** Κατά την ανάμειξη ίσων όγκων των διαλυμάτων Y2 και Y3, το διάλυμα που προκύπτει είναι όξινο, βασικό ή ουδέτερο;
- Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, χωρίς να υπολογίσετε την τιμή του pH .
- Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία $\theta=25^\circ\text{C}$. $K_w = 10^{-14}$. Τα δεδομένα του προβλήματος επιτρέπουν τις γνωστές προσεγγίσεις.

Μονάδες 9

Δ3. Δίνεται το διάγραμμα των οργανικών αντιδράσεων που ακολουθεί

Με βάση το διάγραμμα αυτό, ποιοι οι συντακτικοί τύποι των οργανικών ενώσεων Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Θ, Κ και Λ;

Μονάδες 7

Δ4. Υδατικό διάλυμα ασθενούς οξέος (HA) συγκέντρωσης 0,009 M παρουσιάζει οσμωτική πίεση $\Pi = 0,246 \text{ atm}$ στους 27°C . Να υπολογίσετε την τιμή της σταθεράς ιοντισμού (K_a) του οξέος HA στους 27°C . Να μην θεωρηθούν οι προσεγγιστικές εκφράσεις, $R = 0,082 \text{ L}\cdot\text{atm}\cdot(\text{mol}\cdot\text{K})^{-1}$.

Μονάδες 3

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος